

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 43Co/13/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6318202016
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 03. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Jamrišková, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2019:6318202016.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Jamriškovej PhD., členiek senátu JUDr. Drahomíry Dibdiakovej a JUDr. Evy Kmeťovej v právnej veci žalobcu Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Hodžova 11, 010 11 Žilina, IČO: 31 575 951 proti žalovanému Y. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. T. XXXX/XX, XXX XX X., o zaplatenie 3.268,37 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Brezno č. k. 5Csp/116/2018-73 zo dňa 7. decembra 2018 takto

rozhodol:

I. Rozhodnutie Okresného súdu Brezno č. k. 5Csp/116/2018-73 zo dňa 7. decembra 2018 v druhej výrokovej vete m e n í tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi úrok vo výške 11,90 % ročne z nezaplatenej istiny 3.268,37 Eur od 28.07.2018 do zaplatenia.

II. Rozhodnutie Okresného súdu Brezno č. k. 5Csp/116/2018-73 zo dňa 7. decembra 2018 v tretej výrokovej vete m e n í tak, že žalobcovi priznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

III. Žalobcovi priznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Okresný súd zaviazal prvou výrokovou vetou napadnutého rozhodnutia žalovaného zaplatiť žalobcovi istinu 3.268,37 Eur, vyčíslený úrok 133,29 Eur, vyčíslený úrok z omeškania 1,50 Eur spolu s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 3 401,66 Eur od 28.07.2018 do zaplatenia. V časti úroku z istiny vo výške 11,90 % ročne, ktorý žalobca uplatnil od predčasného zosplatnenia úveru do zaplatenia okresný súd druhou výrokovou vetou žalobu zamietol. O nároku na náhradu trov konania rozhodol treťou výrokovou vetou tak, že ho priznal žalobcovi v rozsahu 92,14 %.

2. Z odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu vyplýva, že žalobca sa domáhal voči žalovanému zaplatenia istiny 3.268,37 Eur, vyčísleného úroku 133,29 Eur, vyčísleného úroku z omeškania 1,50 Eur spolu s 5 % úrokom z omeškania ročne zo sumy 3 401,66 Eur od 28.07.2018 do zaplatenia, úrokom 11,90 % ročne zo sumy 3 268,37 Eur od 28. 07. 2018 do zaplatenia a náhrady trov konania. Žalobu odôvodnil tým, že uzavrel so žalovaným dňa 30.05.2017 úverovú zmluvu č. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX, na základe ktorej poskytol žalovanému peňažné prostriedky vo výške 3.500 Eur a tieto sa žalovaný zaviazal splácať v pravidelných mesačných splátkach. Žalovaný porušil svoje zmluvné povinnosti, preto bol upozornený na omeškanie a možnosť predčasného zosplatnenia opakovaným upozornením zo dňa 24.05.2018. Napriek tomu dlžné splátky nezaplatil, preto ho žalobca listom zo dňa 27.07.2018 vyzval na predčasné splatenie poskytnutého úveru. Pohľadávka ku dňu zosplatnenia predstavovala 3.463,16 Eur a pozostávala z istiny 3.268,37 Eur, úrokov 133,29 Eur, úrokov z omeškania 1,50 Eur a poplatkov

za upomienky 60 Eur, ktoré si žalobca v súdnom konaní neuplatnil. Po zosplatnení úveru žalovaný nezaplatil ani časť dlžnej sumy.

3. Okresný súd rozhodnutie odôvodnil tým, že Zmluvou o úvere sa dlžník zaväzuje vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky. Dohodnuté úroky sú súčasťou peňažného záväzku dlžníka a sú splatné spolu s istinou, teda doba splatnosti úrokov je rovnaká ako doba splatnosti úveru, preto dôsledkom omeškania s ich platením je zo zákona vyplývajúca povinnosť platiť úroky z omeškania. Avšak dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria veriteľovi iba do splatnosti jeho dlhu, pretože po vyhlásení platnosti úveru sa istina ďalej neúročí. V prípade, že dôjde k splatnosti (mimoriadnej resp. predčasnej splatnosti) je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania, nie však už nové dohodnuté zmluvné úroky. Po vyhlásení splatnosti požaduje veriteľ peňažné prostriedky vrátiť v poskytnutej výške, teda nie je oprávnený požadovať aj zmluvne dohodnuté úroky. Tento názor vyplýva aj z ustálenej judikatúry (napr. rozhodnutie NS SR sp.zn. 4Obo 143/98). Veriteľ má právo na zaplatenie zmluvných úrokov len do vyhlásenia predčasnej splatnosti s tým, že následne už právo na dohodnutý úrok z úveru nevzniká, iba právo na úrok z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru i úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi stranami. Ak žalobca žiada priznať úroky, ktoré by mu patrili v prípade trvania záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy za stavu, že veriteľ a aj spotrebiteľ budú plniť v termínoch dohodnutých v zmluve (ak by teda nedošlo k predčasnému zosplatneniu), tak tým, že došlo k zosplatneniu úveru zo strany žalobcu, došlo aj k zmene záväzku, ktorá bola privedená omeškaním spotrebiteľa - žalovaného a súčasne predčasným zosplatnením úveru zo strany veriteľa, čo so sebou prináša aj zmenu pomerov plnenia a aktivuje režim omeškania v spojení s využitím práva podľa § 53 ods. 9 OZ. K predčasnému zosplatneniu záväzku došlo konaním veriteľa a ide o jednostranný sankčný právny inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi zmenou záväzku požadovať jednorazové okamžité vrátenie celej požičanej sumy. Rozdiel stavu výhody splátok a stavu jednorazového zosplatnenia úveru spočíva v tom, že veriteľ nemá nárok a spotrebiteľ nemá povinnosť vrátiť celú požičanú sumu naraz. Splácanie úveru v splátkach na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne spláca, a teda vracia veriteľovi, za čo patrí veriteľovi úrok. Pri predčasnom (mimoriadnom) zosplatnení vzniká veriteľovi nárok na jednorazové vrátenie požičanej sumy, čím odpadá obmedzenie jeho práva disponovať s ňou. Ak nastal (po zosplatnení úveru) stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, ale je povinný zaplatiť úver jednorazovo, neexistuje dôvod na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu inak patrili za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. Jednorazovým zosplatnením úveru vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia a počnúc prvým dňom omeškania vzniká nárok veriteľovi na úroky z omeškania. Pokiaľ si žalobca uplatnil v žalobe úrok po predčasnej splatnosti 11,90 % ročne zo sumy 3.268,37 Eur od 28.07.2018 do zaplatenia, okresný súd žalobu v tejto časti vzhľadom na vyššie uvedené zamietol.

4. O trovách konania súd rozhodol okresný súd podľa § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) a žalobcovi ako strane v konaní v prevažnej časti úspešnej priznal nárok náhradu trov konania voči žalovanému podľa pomeru úspechu a neúspechu (96,07 % - 3,93 %) v rozsahu 92,14 %, pričom súd vychádzal z nároku žalobcu (istiny aj príslušenstva) uvedeného v žalobe, ktorý bolo možné vyčíslť ku dňu vydania rozhodnutia okresného súdu (v celkovej výške 3.606,85 Eur) a priznaného nároku, ktorý bolo možné vyčíslť ku dňu vydania rozhodnutia (v celkovej výške 3.465,13 Eur).

5. Voči druhej a tretej výrokovej vete rozhodnutia okresného súdu podal odvolanie žalobca. Rozsudok v napadnutej časti označil za nesprávny a odvolanie odôvodnil tým, že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP.

6. Žalobca zotrval na stanovisku, že nárok na zaplatenie úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, a teda trvá aj po predčasnom zosplatnení úveru. Poukázal na ust. § 502 ods. 1 a § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka (ďalej len ObZ) a na doktrínálny výklad citovaných ustanovení, z ktorého vyplýva, že z podstaty úroku ako ceny peňazí možno vyvodiť, že povinnosť dlžníka platiť úrok trvá až do doby vrátenia úveru. Vzhľadom na dispozitívnosť ustanovení zmluvy o úvere si strany môžu dojednať platenie úrokov aj odchyľne. Pravidlo, že úroky sa platia do skutočného vrátenia istiny veriteľovi podľa žalobcu potvrdzuje aj ust. § 16 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z.z. zmluvy o spotrebiteľských úveroch, v zmysle ktorého ak spotrebiteľ splatí spotrebiteľský úver úplne alebo čiastočne pred dohodou splatnosti, je povinný uhradiť úrok a náklady len za časové obdobie od

poskytnutia spotrebiteľského úveru do jeho splatenia. Žalobca uviedol, že tvrdenie, že po zosplatnení úveru veriteľovi neprislúcha nárok na odplatu za poskytnuté peňažné prostriedky nemá oporu v právnych predpisoch. Obchodný zákonník priznáva veriteľovi právo na dohodnutý úrok od poskytnutia peňažných prostriedkov, pričom stanovuje moment vzniku tohto nároku a moment zániku neustanovuje. Ak by bolo úmyslom zákonodarcu dobu nároku veriteľa na dohodnutý úrok ohraničiť, nepochybne by tak urobil. Žalobca v odvolaní poukázal na rozsudok Krajského súdu v Žiline č.k. 11Co/12/2017-90 zo dňa 31.01.2017, podľa ktorého, keďže zmluva neobsahuje dohodu o úroku odlišnú od zákona, platí ust. § 497 ObZ. Vychádzajúc z tohto ustanovenia, obsahom záväzku dlžníka nie je vrátiť len poskytnuté peňažné prostriedky, ale aj úroky, ktoré nemožno stotožniť s úrokom z omeškania. Úroky sú odplatom za poskytnutie peňažných prostriedkov a predstavujú cenu úveru. Dlžník je povinný ich platiť od okamihu ich reálneho poskytnutia do reálneho vrátenia, či už v dohodnutej lehote, alebo v omeškaní. Úrok z úveru je nárokom, na ktorý nemá vplyv omeškanie dlžníka a ktoré je skutočnosťou, ktorý zakladá vznik nových sankčných záväzkov dlžníka. Samotný vznik nároku na úrok z úveru neovplyvňuje.

7. Žalobca uviedol, že ust. § 506 ObZ upravuje špecifický prípad odstúpenia od zmluvy veriteľom pri omeškaní dlžníka, ktoré môže veriteľ využiť, ak je dlžník v omeškaní s vrátením viac než dvoch splátok, alebo jednej splátky po dobu dlhšiu ako tri mesiace. Toto odstúpenie nespôsobuje zánik záväzku ex tunc. Právo veriteľa, aby dlžník vrátil dlžnú sumu s úrokmi trvá, táto povinnosť odstúpením od zmluvy nezaniká. Ide o právny inštitút na ochranu veriteľa, s jeho využitím sa veriteľ nemôže dostať do horšieho postavenia, než v akom bol pred odstúpením od zmluvy, situácia nastala totiž pre neplnenie si povinností dlžníka. Základnou zásadou spotrebiteľského práva je ochrana pred neprijateľnými podmienkami, to však neznamená vylúčenie aplikácie ustanovení na ochranu veriteľa pri neplnení si povinností dlžníka. Žalobca pritom poukázal na vybrané rozhodnutia krajských súdov, napríklad Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43Co/23/2017 a 43Co/28/2017, Krajského súdu v Nitre sp. zn. 8Co/193/2017, 7Co/366/2017, Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/297/2017, 5Co/311/2017, Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co/138/2017, 3Co/108/2017, Krajského súdu v Prešove sp. zn. 11Co/36/2018, 9Co/38/2018 a na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky č.k. 33Cdo 212/2014 zo dňa 21.08.2014, z ktorého vyplýva záver, že pre posúdenie primeranosti výšky úrokového zaťaženia nemožno obe sadzby úrokov sčítať a že zákonné úroky z omeškania nenahradzujú od splatnosti pohľadávky úroky, ktoré si strany dojednali.

8. K rozhodnutiu okresného súdu o trovách konania žalobca uviedol, že ak okresný súd postupoval pri posudzovaní úspechu a neúspechu v konaní nielen na úspech v časti istiny, ale aj v časti príslušenstva, nepostupoval správne, pretože mal prihliadnuť iba na žalovaného istinu. Poukázal na rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10CoPr/2/2016, uznesenia NS SR sp. zn. 6Obo/243/2007, sp. zn. 2Mcd/13/2014, Krajského súdu v Nitre sp. zn. 12Co/145/2017 a Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1Co/70/2018 z ktorých vyplýva, že ak sú úroky len príslušenstvom pohľadávky, pri posudzovaní miery úspechu sa na ne neprihliada. Uviedol, že úroky sú príslušenstvom pohľadávky podľa ust. § 121 ods. 3 OZ, znášajú osud hlavnej veci, preto ak sú uplatnené spolu s istinou, netvoria osobitný predmet konania a nejde ani o spojenie dvoch samostatných vecí. Tarifnou hodnotou v danom prípade nie je nárok na zaplatenie úrokov, ale nárok na zaplatenie istiny. V zmysle citovaných rozhodnutí nemal okresný súd pri posudzovaní úspechu prihliadať na úspech v časti príslušenstva a mal dospieť k záveru, že v konaní bol úspešný žalobca v rozsahu 100 %.

9. Žalovaný sa k odvolaniu nevyjadril.

10. Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací prejednal vec podľa ustanovení § 379 a § 380 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 385 ods. 1 S., pretože nie je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie a nevyžaduje to ani dôležitý verejný záujem. Rozsudok bol v zmysle § 378 ods. 1 a § 219 ods. 1 CSP odvolacím súdom verejne vyhlásený, čo bolo v zmysle § 219 ods. 3 CSP oznámené na úradnej tabuli krajského súdu.

11. Odvolací súd vychádzal zo skutkového stavu tak, ako ho zistil okresný súd: žalobca so žalovaným dňa 30.05.2017 uzavreli úverovú zmluvu č. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX.

12. Žalobca základe zmluvy poskytol žalovanému sumu 3.500 Eur, ktorú sa žalovaný zaviazal splatiť v 96 mesačných splátkach po 56,94 Eur, pri RPMN 14,50 %, fixnej úrokovej sadzbe 11,90 %, priemernej

RPMN 13,31 %, výške odplaty 17,36 %, celkovej čiastke, ktorú mal zaplatiť 5 641,24 Eur, poplatku za poistenie 1,40 Eur mesačne, dátume splatnosti prvej splátky dňa 26. 06. 2017, dátume konečnej splatnosti dňa 26. 05. 2025.

13. Žalovaný neplatil splátky riadne a včas, preto bol listom zo dňa 24.05.2018 žalobcom upozornený, že ak neuhradí dlžné splátky, využije žalobca svoje právo na predčasné zaplatenie celej pohľadávky.

14. Žalobca vyhlásil predčasnú splatnosť úveru a vyzval žalovaného výzvou zo dňa 27.07.2018 na zaplatenie celej dlžnej sumy. Z predložených listinných dokladov vyplýva, že do dňa vyhlásenia predčasnej splatnosti predstavovala nezaplatená istina 3.268,37 Eur, nezaplatené úroky 133,29 Eur a úrok z omeškania 1,50 Eur

15. Podľa § 290 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), spotrebiteľský spor je spor medzi dodávateľom a spotrebiteľom vyplývajúci zo spotrebiteľskej zmluvy, alebo súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou.

16. Podľa § 295 CSP, súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz.

17. Podľa § 300 CSP, na konanie podľa tohto oddielu sa primerane použijú všeobecné ustanovenia o konaní, ak nie je ustanovené inak.

18. Podľa § 2 písm. a) zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa je spotrebiteľom fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti, zamestnania alebo povolania.

19. Podľa § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával.

20. Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (ďalej len ZSÚ), spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.

21. Podľa § 2 písm. a), b), d) ZSÚ, na účely tohto zákona sa rozumie spotrebiteľom fyzická osoba, ktorá nekoná v rámci predmetu svojho podnikania alebo povolania, veriteľom fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá ponúka alebo poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojej podnikateľskej činnosti, zmluvou o spotrebiteľskom úvere zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom.

22. Podľa § 9 ods. 2 písm. f), i), y) ZSÚ, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať tieto náležitosti: dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru, podmienky, ktoré upravujú jej uplatňovanie, index alebo referenčnú úrokovú sadzbu, na ktorý je výška úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru naviazaná, ako aj časové obdobia, v ktorých dochádza k zmene výšky úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru, podmienky a spôsob vykonania tejto zmeny; ak sa za rôznych podmienok uplatňujú rôzne úrokové sadzby spotrebiteľského úveru, uvádzajú sa tieto informácie o všetkých uplatniteľných úrokových sadzbách spotrebiteľského úveru, priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platnú k dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere, zverejnenú podľa § 21 ods. 2 za príslušný kalendárny štvrtrok; platnou priemernou hodnotou ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver pri zmluvách o spotrebiteľskom úvere uzatvorených do 15 kalendárnych dní po zverejnení priemernej hodnoty

ročnej percentuálnej miery nákladov za príslušný kalendárny štvrťrok je priemerná hodnota ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver za predchádzajúci kalendárny štvrťrok.

23. Podľa § 11 ods. 1 písm. a) ZSÚ, poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá písomnú formu podľa § 9 ods. 1 a neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k), r) a y) a § 10 ods. 1.

24. Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

25. Podľa § 52 ods. 2 OZ ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, účastníkom ktorých je spotrebiteľ sa použijú vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

26. Podľa § 52 ods. 3 OZ, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

27. Podľa § 52 ods. 4 OZ, spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

28. Podľa § 53 ods. 1 OZ, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

29. Podľa § 53 ods. 2 OZ, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

30. Podľa § 53 ods. 3 OZ, ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

31. Podľa § 54 ods. 1, prvá veta OZ, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa.

32. Podľa § 565 OZ, ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.

33. Podľa § 497 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonník (ďalej len ObZ) zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

34. Podľa § 502 ods. 1 veta prvá ObZ, od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona.

35. Podľa bodu 2.4 Obchodných podmienok pre úvery občanom, ktoré sú podľa bodu 1.1 Zmluvy o úvere súčasťou zmluvného vzťahu, klient musí platiť úrok z poskytnutých peňažných prostriedkov. Úver sa úročí denne odo dňa prvého čerpania úveru (vrátane) do dňa predchádzajúceho dňu splatenia úveru (vrátane) zo sumy aktuálneho zostatku čerpaného úveru.

36. Žalobca v odvolaní zotrval na stanovisku, nárok veriteľa na zaplatenie úrokov z poskytnutého úveru trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov do ich úplného zaplatenia a nie iba do zosplatenia úveru. Okresný súd v napadnutom rozhodnutí naopak vyslovil záver, že veriteľovi patria úroky iba do splatnosti

dľhu a následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť iba úroky z omeškania. Uviedol, že v opačnom prípade by na ľarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaľožovaniu v podobe úrokov z úveru aj úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi.

37. Posúdenie nároku veriteľa na zaplatenie úrokov z istiny poskytnutej dlžníkovi na základe zmluvy o úvere závisí od charakteru právneho vzťahu medzi veriteľom a dlžníkom. V prejednanom prípade okresný súd správne zistil, že žalovaný mal pri uzatváraní právneho úkonu postavenie spotrebiteľa a že Zmluva o úvere, ktorú uzavrel so žalobcom, spľňa kritériá vymedzenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 2 písm. d) Zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej len ZSÚ).

38. Spotrebiteľský úver je vymedzený v § 1 ods. 2 ZSÚ ako dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi. Zmluva o spotrebiteľskom úvere tak môže zahŕňať nielen zmluvu o pôžičke podľa Občianskeho zákonníka, ale výslovne na základe ust. § 1 ods. 2 ZSÚ môže byť spotrebiteľským úverom aj zmluva o úvere, ktorá je upravená v slovenskom právnom poriadku výlučne v Obchodnom zákonníku. Právne vzťahy, ktoré sú upravené výlučne v Obchodnom zákonníku je možné posudzovať iba podľa Obchodného zákonníka. Tento záver nie je v rozpore s ust. § 52 ods. 1 veta tretia Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), podľa ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

39. Ustanovenia Občianskeho zákonníka je možné použiť iba za predpokladu, že daný právny vzťah výslovne upravujú, alebo aspoň pripúšťajú analógiu, teda aplikáciu ustanovení Občianskeho zákonníka, ktoré sú najbližšie obsahom a účelom k danému právnemu vzťahu podľa § 853 OZ. Využitie analogických ustanovení Občianskeho zákonníka je podľa § 853 OZ prípustné iba vtedy, keď daný občianskoprávny vzťah nie je upravený nielen Občianskym zákonníkom, ale ani iným zákonom. V prípade, kedy iný platný zákon konkrétny právny vzťah upravuje, nie sú splnené podmienky na aplikáciu analogických ustanovení Občianskeho zákonníka a daný právny vzťah sa posudzuje podľa toho platného zákona, ktorý ho upravuje. V opačnom prípade by Občiansky zákonník ako zákon všeobecný nadobudol absolútnu prednosť pred zákonmi špeciálnymi aj v tých prípadoch, kedy na rozdiel od špeciálnych zákonov určitú právnu oblasť vôbec neupravuje.

40. Z uvedeného vyplýva, že Občiansky zákonník sa v prípade právnych vzťahov, ktorých účastníkom je spotrebiteľ použije prednostne vo všetkých ustanoveniach, ktoré Občiansky zákonník upravuje, ako napr. dĺžka premľčacej doby, výška úrokov z omeškania a podobne. V prípade vymedzenia náležitostí konkrétneho zmluvného typu, ktorý Občiansky zákonník naopak neupravuje, ale je upravený v Obchodnom zákonníku, bude platiť zákonné vymedzenie zmluvného typu v Obchodnom zákonníku. Preto všeobecná definícia zmluvy o úvere, obsiahnutá v ust. § 497 ObZ je platná a účinná aj pre vymedzenie zmluvy o úvere, uzavretej spotrebiteľom. Zároveň prípustnosť uzavretia Zmluvy o úvere, ako zmluvy o spotrebiteľskom úvere výslovne pripustil Zákon o spotrebiteľských úveroch, ktorý zmluvu o úvere vymenoval ako jednu z foriem spotrebiteľského úveru. Ustanovenie § 52 ods. 1 OZ tak zvýraznilo ochranu spotrebiteľa ako slabšieho účastníka právneho vzťahu v tom smere, že ak niektorú náležitosť jeho právneho vzťahu upravuje pre spotrebiteľa priaznivejšie ako Obchodný zákonník, tak spotrebiteľovi sa poskytne táto priaznivejšia ochrana. Občiansky zákonník však citovaným ustanovením nepoprel možnosť, aby spotrebiteľia uzatvárali zmluvu o úvere, rovnako ako žiaden iný predpis nepoprel právo zmluvných strán, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere mala formu zmluvy o úvere. Naopak, toto právo výslovne vyplýva zo Zákona o spotrebiteľských úveroch a nie je možné zvrátiť ho výkladom súdu tak, že vymedzenie zmluvy o úvere, so všetkými jej pojmovými znakmi nie je v prípade spotrebiteľského vzťahu možné aplikovať a naopak je nutné prostredníctvom analógie aplikovať také ustanovenie Občianskeho zákonníka, ktoré je obsahom a účelom najbližšie k zmluve o úvere.

41. Zmluva o úvere je tzv. absolútnym obchodom v zmysle ustanovenia § 261 ods. 6 písm. d) Obchodného zákonníka, ktorý kogentným spôsobom vymedzuje, ktoré záväzkové vzťahy podliehajú právnej úprave obsiahnutej v tretej časti Obchodného zákonníka, kde sa uplatní právna úprava Obchodného zákonníka ako lex specialis vo vzťahu k všeobecnej úprave v Občianskom zákonníku. Ide o obligatórne uplatnenie Obchodného zákonníka. V týchto prípadoch nemožno aplikáciu Obchodného zákonníka vylúčiť dohodou strán. Bez ohľadu na povahu jeho účastníkov sa takýto právny vzťah riadi vždy Obchodným zákonníkom. Tým nie je dotknutá subsidiárna aplikácia Občianskeho zákonníka v

otázkach, ktoré Obchodný zákonník neupravuje na základe výslovného zmocnenia obsiahnutého v ustanovení § 1 ods. 2, podľa ktorého sa právne vzťahy uvedené v odseku 1 spravujú ustanoveniami tohto zákona. Ak niektoré otázky nemožno riešiť podľa týchto ustanovení, riešia sa podľa predpisov občianskeho práva. Ak ich nemožno riešiť ani podľa týchto predpisov, posúdia sa podľa obchodných zvyklostí, a ak ich niet, podľa zásad, na ktorých spočíva tento zákon. Ako bolo vyššie uvedené, v tých prípadoch, kedy Občiansky zákonník určitý vzťah upravuje, je v spotrebiteľskom vzťahu prednostná aplikácia Občianskeho zákonníka aj vtedy, ak by sa inak mali použiť normy Obchodného práva.

42. Z obsahu § 497 ObZ vyplýva, že zmluva o úvere je zmluvou konsenzuálnou a pre jej vznik stačí dohoda aspoň o uvedených náležitostiach, pričom sa nevyžaduje ani to, aby k poskytnutiu peňažných prostriedkov skutočne došlo. Tým sa vlastne zmluva o úvere líši od zmluvy o pôžičke podľa § 657 OZ. Ďalšou odlišnosťou je to, že predmetom prenechania pri zmluve o úvere môžu byť len peňažné prostriedky, zatiaľ čo pri zmluve o pôžičke je možné prenechať akékoľvek veci určené podľa druhu. Zmluva o úvere musí vždy obsahovať záväzok zaplatiť za poskytnuté peňažné prostriedky úroky, pričom zmluva o pôžičke takéto dojednanie neobsahuje. Je tak vylúčené, aby sa zmluvné strany v zmluve o úvere dohodli na bezúročnom poskytnutí peňažných prostriedkov, inak by zmluva mala len charakter zmluvy inominátnej podľa § 269 ods. 2 ObZ.

43. Zo zákonného vymedzenia zmluvy o úvere nevyplýva povinnosť dlžníka dohodnutý úver skutočne čerpať, preto z tohto hľadiska zmluva o úvere predstavuje záväzok veriteľa mať zmluvou dohodnuté peňažné prostriedky k dispozícii pre dlžníka po dohodnutú dobu, prípadne až do požiadania dlžníka, ak nedôjde k zániku záväzku veriteľa skôr, napr. dohodou alebo výpoveďou poskytnutia úveru podľa § 500 ObZ. Výška úveru je spravidla dohodnutá v zmluve vo forme určitého limitu, do ktorého môže dlžník úver čerpať. Okrem podstatných častí obsahuje zmluva o úvere aj výšku úrokov, lehotu na vrátenie úveru a ďalšie náležitosti, pričom väčšinu náležitostí pri úveroch poskytovaných bankami obsahujú úverové podmienky, na ktoré zmluva o úvere odkazuje.

44. Zmluva o úvere je súčasne zmluvou spotrebiteľskou v zmysle § 52 OZ, kedy na jednej strane stojí banka ako osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení Zmluvy o úvere koná v rámci svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a na strane druhej žalovaný ako spotrebiteľ, teda fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení Zmluvy o úvere nekoná v rámci svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti alebo v rámci samostatného výkonu svojho povolania. Z obsahu zmluvy o úvere uzavretej medzi stranami sporu dňa 24.07.2014 jednoznačne vyplýva, že bola uzavretá nielen podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, ale aj podľa Občianskeho zákonníka a podľa zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, ako osobitného právneho predpisu, preto spĺňa všetky v ňom uvedené zvláštne požiadavky preto, aby bola zmluvou platnou.

45. V § 499 ObZ je dohodnutá odplata za dojednanie záväzku veriteľa poskytnúť na požiadanie peňažné prostriedky, ak je poskytovanie úveru predmetom podnikania veriteľa - žalobcu, s čím nesporne súvisí aj § 502 ObZ, v ktorom sú upravené práve úroky za poskytnutie úveru.

46. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že pojem odplaty za dojednanie záväzku poskytnúť úver je treba odlišovať od úrokov z úveru upravených v § 502 ObZ. Odplata za dojednanie záväzku prichádza však do úvahy len vtedy, ak veriteľom je osoba, u ktorej je poskytovanie úveru predmetom jej podnikania. Podmienkou vzniku práva na zaplatenie odplaty je, že bola vrátená jej výšky medzi veriteľom a dlžníkom dohodnutá, pričom nezáleží na tom, či k čerpaniu dohodnutého úveru dlžníkom skutočne došlo. Odplata predstavuje odmenu veriteľovi za to, že po dobu medzi dojednaním zmluvy o úvere a skutočným čerpaním úveru musel pre dlžníka rezervovať peňažné prostriedky, prípadne ich mať zabezpečené. Pokiaľ by teda v zmluve o úvere, ktorú ako veriteľ uzatvorila iná osoba než tá, predmetom podnikania ktorej je poskytovanie úveru, bola odplata za dojednanie záväzku dohodnutá, bolo by nutné takéto dojednanie považovať za neplatné. Kogentnosť tohto ustanovenia je možné považovať za záväznosť sledujúcu len ochranu dlžníka, preto aj neplatnosť by bola stanovená len na jeho ochranu.

47. Dohoda o úrokoch z úveru podľa § 502 ObZ je podmienená tým, že veriteľ na základe zmluvy o úvere peňažné prostriedky dlžníkovi skutočne poskytol, inak by na ich úhradu nemal nárok. Mal by však nárok práve na zaplatenie odplaty s poukazom na § 499 ObZ. Zmluva o úvere uzatvorená podľa § 497 ObZ nemôže byť dohodnutá ako bezúročná, keďže záväzok zaplatiť úroky patrí k pojmovým znakom zmluvy o úvere a je jej podstatnou časťou s poukazom na § 269 ods.1 ObZ. Pokiaľ preto veriteľ a dlžník výšku

úrokov z úveru v zmluve nedohodnú, je dlžník povinný platiť úroky vo výške stanovenej Obchodným zákonníkom. Táto nie je fixná, ale je závislá na tom, aké úroky obvykle požadujú banky v mieste sídla dlžníka a v čase uzatvorenia zmluvy o úvere.

48. Na zaplatenie úrokov z úveru dohodnutých podľa § 502 ObZ má právo každý veriteľ, ktorý uzavrel písomne zmluvu o úvere a na základe ktorej úver skutočne dlžníkovi na jeho žiadosť poskytol, a to až do splatnosti úveru. Úroky z úveru sú totiž obsahom, a teda súčasťou záväzku dlžníka, a teda aj spotrebiteľa, na ktorom sa s veriteľom dobrovoľne dohodol. Záväzok dlžníka v zmluve platí zmluvne dohodnuté úroky z úveru spolu so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky. Keďže bola zmluva o úvere dohodnutá na dobu dlhšiu ako jeden rok, sú úroky z úveru v takom prípade, keď dlžník splácal dlh v splátkach, splatné spolu s každou splátkou. Celková suma úrokov musí byť dlžníkom zaplatená najneskôr so zaplatením zvyšnej časti istiny úveru.

49. Úrok z úveru je v podstate cena za používanie poskytnutých peňažných prostriedkov, preto má podľa názoru odvolacieho súdu dlžník zásadne povinnosť platiť tento úrok za skutočnú dobu ich používania, t.j. až do doby skutočného vrátenia úveru veriteľovi, pokiaľ si strany zmluvy o úvere nedohodli niečo iné. Tým sa zmluva o úvere líši od zmluvy o pôžičke podľa Občianskeho zákonníka, keďže povinnosť platiť úroky je v prípade poskytnutia pôžičky závislá na dohode zmluvných strán nielen čo do výšky úrokov, ale aj čo do doby a spôsobu ich platenia. Pokiaľ si zmluvné strany úroky nedohodnú vôbec, takáto pôžička je bezúročná a dlžník má povinnosť vrátiť iba požičanú istinu. Ak si strany v zmluve o pôžičke dohodnú povinnosť zaplatiť úroky spolu s istinou ku dohodnutému dňu splatnosti, dlžník platí úroky iba do doby splatnosti. Na to, aby dlžník bol povinný platiť úroky zo zmluvy o pôžičke nielen do splatnosti, ale v prípade nevrátenia pôžičky včas aj po jej splatnosti, museli by si zmluvné strany takúto povinnosť výslovne dojednať, zo zákona veriteľovi nárok na úroky po dobe splatnosti pôžičky nevzniká.

50. Vzhľadom k dispozitívnej povahe úpravy zmluvy o úvere nie je vylúčené, aby doba, po ktorú je dlžník povinný platiť úrok, bola upravená dohodou strán odchyľne od výkladu § 503 ObZ. V zmluve je najmä možné dohodnúť, že dlžník je povinný platiť úrok z úveru od poskytnutia úveru do dohodnutej doby splatnosti, pričom takáto dohoda, aby sa dlžník zaviazal zaplatiť z poskytnutých peňažných prostriedkov úroky, nie je v rozpore s § 497 ObZ.

51. V zmluve o úvere dohodli strany úrok z úveru vo výške 11,90 % ročne. Výšku dohodnutého úroku posúdil ako primeranú aj okresný súd, keď žalobcovi v súlade s petitom priznal úroky do dátumu predčasnej splatnosti vo výške, ktorá predstavovala úrok vo výške 11,90 % ročne. Súčasťou Zmluvy o úvere sú aj Obchodné podmienky pre úvery občanom, v ktorých z bodu 2.5 vyplýva, že úver sa úročí denne odo dňa prvého čerpania úveru (vrátane) do dňa predchádzajúceho dňu splatenia úveru (vrátane) zo sumy aktuálneho zostatku čerpaného úveru. Záväzok dlžníka platiť úroky splatný spolu so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky je tak v súlade s § 503 ods. 1 ObZ, pričom tak, ako to vyplýva z § 503 ods.3 ObZ, je dlžník povinný zaplatiť úroky za dobu od poskytnutia až do vrátenia peňažných prostriedkov, keďže sa na takúto povinnosť veriteľovi zmluvne zaviazal a tento jeho záväzok trvá aj po odstúpení veriteľa od zmluvy.

52. Pokiaľ žalobca vyzval žalovaného na predčasné splatenie celého úveru, vrátane zmluvných úrokov a úrokov z omeškania v ním vyčíslenej výške tak, ako to vyplýva z jeho opakovanej výzvy, zaslanej žalovanému v súlade s Obchodnými podmienkami, ide zároveň o jednostranný právny úkon odstúpenia žalobcu od zmluvy o úvere pre omeškanie žalovaného s vrátením po sebe idúcich troch splátok podľa § 506 ObZ, čo síce postup žalobcu podľa § 565 OZ, na ktorom sa žalobca so žalovaným v Obchodných podmienkach dohodol nevylučuje, avšak na súdom uvádzanú povinnosť žalovaného platiť zmluvné úroky z úveru len do zosplatenia úveru nemá podstatnejší vplyv.

53. Z vyššie uvedených dôvodov sa odvolací súd nestotožnil s rozhodnutiami, na ktoré odkázal okresný súd. Povinnosť dlžníka platiť úrok odráža skutočnosť, že v čase kým používa finančné prostriedky, ktoré mu poskytol veriteľ, veriteľ ich nemôže využívať a neplynie mu z nich zisk. Dohodu o tom, že dlžník je povinný platiť úroky preto nie je možné vyhodnotiť ako dohodu, ktorá vyvoláva „hrubú nerovnováhu“ v neprospech slabšej zmluvnej strany. Pokiaľ veriteľ získal pre dlžníka finančné prostriedky tým, že si ich sám požičal, je rovnako on sám povinný platiť ich cenu (v podobe úroku) svojmu veriteľovi. Doba, na akú veriteľ predpokladá, že budú finančné prostriedky v dispozícii dlžníka, má vplyv na určenie výšky dohodnutého úroku. Veriteľ nemôže vopred predpokladať, že dlžník prestane splácať úver dohodnutými

splátkami a že v dôsledku toho bude veriteľ musieť pristúpiť k predčasnému zosplatneniu úveru. Preto ak v rozpore s dohodou medzi veriteľom a dlžníkom súd autoritatívne skráti dobu, za akú je dlžník povinný platiť úroky z úveru, naopak zasiahne do práv veriteľa.

54. Vzťah medzi zmluvnými úrokmi z úveru a úrokmi z omeškania aj pôvodná československá civilistika vykladala tak, že ak bolo zo zmluvy o pôžičke dohodnuté, že veriteľovi nárok na úroky vznikol do zaplatenia pôžičky (pretože bez dohody strán pri pôžičke veriteľovi na rozdiel od zmluvy o úvere automaticky zo zákona nárok na úroky nevzniká), tak bolo možné dojednať aj úroky popri úrokoch z omeškania až do zaplatenia. Ale iba za podmienky, že si strany dohodli nielen nárok na zmluvné úroky z pôžičky, ale výslovne nárok na zmluvné úroky do zaplatenia pôžičky. Od účinnosti Obchodného zákonníka nárok veriteľa na súbeh platenia zmluvných úrokov a úrokov z omeškania až do skutočného zaplatenia zo zmluvy o úvere vyplýval priamo z Obchodného zákonníka. V tejto súvislosti žalobca správne poukázal aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33Cdo/1401/2014, ktoré výslovne a prehľadne pre vzťahy zo zmluvy o pôžičke vymedzuje vzťah medzi ust. § 657, § 658 ods. 1 a § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka (v Českej republike účinného do 31.12.2013) tak, že: „Súdna prax aj odborná literatúra je zajedno v tom, že zmluvné úroky predstavujú odmenu za požičanie peňazí, kým úroky z omeškania sú sankciou za porušenie povinnosti - nedodržanie dohodnutej doby splatnosti. Zatiaľ čo povinnosť dlžníka zaplatiť veriteľovi zmluvné úroky vzniká zo záväzku v zmluve, povinnosť platiť úroky z omeškania vyplýva zo zákona ako dôsledok omeškania so splatením dlhu. Aj keď dlžník nie je v omeškaní s plnením dlhu, môže veriteľ požadovať zmluvné úroky a úroky z omeškania môže požadovať pri omeškaní dlžníka aj pri bezodplatnej pôžičke. Oba úroky môžu byť veriteľom požadované vedľa seba bez ohľadu na skutočnosť, či sa jedná alebo nejedná o občianskoprávny vzťah“.

55. V zmluve o úvere sa dlžník výslovne zaviazal platiť úroky až do zaplatenia, tento záväzok na seba prevzal ako dospelá osoba plne spôsobilá na právne úkony, preto nie je dôvod spochybňovať, že k dohode pristúpil so všetkou vážnosťou a zodpovednosťou. Pokiaľ z dokazovania nevyplynie, že osoba dlžníka pri uzatváraní zmluvy nemala dostatočné rozpoznávacie schopnosti, súd nemôže bez ďalšieho predpokladať, že spotrebiteľ nie je schopný posúdiť obsah právneho úkonu, ktorý uzatvára s veriteľom. Ak aj z hľadiska formy je právny úkon uzavretý prostredníctvom formulárovej predtlačky, takýto spôsob uzatvárania zmluvy nie je právom zakázaný a samotné použitie formulára nemôže automaticky znamenať, že spotrebiteľ sa s jeho obsahom neoboznámil, keď súhlas s údajmi a dohodami uvedenými v predtlačky osobne potvrdil svojim podpisom. Preto ak aj veriteľ dohodol sankčný mechanizmus (ktorý ale nezahŕňa zmluvné úroky, keďže zmluvný úrok nie je sankcia ale cena peňazí) v zmluve ktorá má formulárovú podobu, platnosť zmluvy tým nie je dotknutá. Zmluva by mohla byť neplatná iba z iných dôvodov.

56. Odvolací súd sa nestotožnil ani s odkazom na rozhodnutie R 59/98 a na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obo 143/98 v časti jeho odôvodnenia „... že dohodnuté úroky (zmluvné úroky) z poskytnutých peňažných prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátky). Od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania v zmysle § 369 Obchodného zákonníka, pretože v opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu, a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi.“

57. Už z právnej vety citovaného rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorá znie „Zmluvou o úvere sa dlžník zaväzuje vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť úroky. Úroky sú súčasťou peňažného záväzku dlžníka, preto dôsledkom omeškania s ich platením je zo zákona vyplývajúca povinnosť platiť úroky z omeškania“ vyplýva, čo korešponduje aj s obsahom odôvodnenia cit. rozhodnutia, že podľa odôvodnenia rozhodnutia Najvyššieho súdu okresný súd zamietol žalobu veriteľa voči dlžníkovi z úveru a ručiteľovi len v tej časti, predmetom ktorej boli úroky z omeškania za omeškanie s platením dohodnutých úrokov s odôvodnením, že zo zmluvy nevyplýva, že by sa účastníci dohodli, že úroky sa stanú samostatným záväzkom, ktorý by sa samostatne úročil. Najvyšší súd SR dospel k záveru, že odvolanie žalobcu vo veci samej je čiastočne dôvodné, a to vo vzťahu k žalovaným 1/ a 2/. V odôvodnení uviedol, „...žalovaný je podľa zmluvy povinný platiť z poskytnutých prostriedkov úroky. Úroky sú splatné mesačne. Úroky sú peňažným plnením a dôsledkom omeškania s ich platením je povinnosť platiť úroky z omeškania. Je to zákonný dôsledok vyplývajúci z ustanovenia § 369 ods. 1 bez toho, že by to museli účastníci právneho vzťahu dohodnúť. Úroky z omeškania patria za celú dobu, po ktorú je dlžník s platením úrokov v omeškaní. Platí to však len pre omeškanie s platením úrokov z poskytnutých prostriedkov nie o úrokoch z omeškania. Keďže povinnosť platiť úroky z omeškania je už dôsledkom omeškania, za omeškanie s ich platením už ďalšie úroky z omeškania nepatria.“ I keď Najvyšší súd

SR v odôvodnení uviedol, že dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok) a že od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania (§ 369 <aspi://module='ASPI'&link='513/1991 Zb.%2523369'&ucin-k-dni='30.12.9999'> OBZ), s ktorým názorom sa okresný súd stotožnil, logickým výkladom textu judikátu je možné dospieť k názoru, že Najvyšší súd Slovenskej republiky sa vlastne vyslovil tak, že veriteľ má nárok na úroky z peňažných prostriedkov až do ich vrátenia. Závazná je veta judikátu a celkový kontext odôvodnenia, nie veta vytrhnutá z kontextu.

58. Odvolací súd je preto toho názoru, že uvedené rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky R 59/98 je možné na prejednávajúcu vec aplikovať, avšak s takým výkladom, že pokiaľ žalobca ako veriteľ odstúpil od zmluvy o úvere tým, že vyhlásil jej predčasnú splatnosť preto, že dlžník nesplácal úver riadne a včas, a teda od zmluvy odstúpil, má právo na účtovanie úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania označovaných ako tzv. sankčné úroky v zákonnej alebo v dohodnutej výške s poukazom na § 369 ObZ až do splatenia celej poskytnutej sumy, vrátane úrokov z úveru, pretože tieto sú súčasťou peňažného záväzku dlžníka. Dôsledkom omeškania s ich platením je zo zákona vyplývajúca povinnosť platiť aj z nich úroky z omeškania. S poukazom na obsah rozhodnutia R 59/1998 nie je preto možné dospieť k názoru, že Najvyšší súd SR jednoznačne vyslovil, že veriteľ má nárok na úroky z peňažných prostriedkov iba do splatnosti dlhu, keďže o takomto nároku nerozhodoval ani okresný súd a ani Najvyšší súd SR. Navyše rozhodnutie Najvyššieho súdu SR vychádzalo z právneho stavu v čase, keď výška úrokov z omeškania nebola zákonom limitovaná. V súčasnosti je však toto rozhodnutie, vzhľadom na zmenu právneho stavu, v tejto časti nepoužiteľné. Odstúpením od zmluvy o úvere veriteľom totiž povinnosť dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a ani jeho záväzok zaplatiť dohodnuté úroky z úveru, keďže sa len menia podmienky, za ktorých je dlžník povinný túto povinnosť splniť, nezaniká. Táto povinnosť nezaniká ani vtedy, ak od zmluvy o spotrebiteľskom úvere odstúpi sám spotrebiteľ. (pozri § 13 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z. z., o spotrebiteľských úveroch a aj § 6 ods. 2 cit. zák.)

59. Aj z poznámky uvedenej k rozhodnutiu R 59/1998 vyplýva, že „Osoba prijímajúca úver (dlžník) zo zmluvy o úvere podľa § 497 <aspi://module='ASPI'&link='513/1991 Zb.%2523497'&ucin-k-dni='30.12.9999'> a nasl. Obchodného zákonníka preberá jednak povinnosť poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a od doby poskytnutia peňažných prostriedkov do dňa ich vrátenia aj povinnosť platiť úroky. Výška úrokovej sadzby je spravidla dohodnutá priamo v zmluve, ak nie, ich výška sa určí podľa § 502 ods. 1 <aspi://module='ASPI'&link='513/1991 Zb.%2523502'&ucin-k-dni='30.12.9999'> Obchodného zákonníka (vo výške obvyklých úrokov požadovaných za bankové úvery v mieste sídla dlžníka v čase uzavretia zmluvy). Úroky v tomto prípade nie sú sankciou za porušenie povinnosti, ale stávajú sa súčasťou peňažného záväzku dlžníka. Preto aj omeškanie s ich platením zákon sankcionuje povinnosťou platiť z nezaplatenej splatnej sumy úroky z omeškania. Ide pritom o odlišnú situáciu, než akú riešil judikát R 70/1994, podľa ktorého za omeškanie s platením úrokov z omeškania už dlžníkovi nevzniká ďalšia povinnosť platiť úroky z omeškania.

60. Povinnosť platiť úroky z omeškania tak bez ďalšieho vyplýva zo zákona ako dôsledok omeškania so splnením dlhu. Aj keď dlžník nie je v omeškaní s plnením dlhu, môže veriteľ požadovať zmluvné úroky. Dohodnuté úroky a úroky z omeškania sú príslušenstvom pohľadávky aj podľa § 121 ods. 3 Obč. zák., aj keď majú iný právny dôvod a veriteľ ich môže požadovať popri sebe (porovnaj rozsudky NS ČR z 25. 9. 2003, sp. zn. 33 Odo 518/2003, z 27. 6. 2007, sp. zn. 33 Odo 657/2005, a z 24. 7. 2014, sp. zn. 33 Cdo 1401/2014, Komentár. 2. vydanie Praha:C. H. Beck, 2009, Švestka, J., Spáčil, J., Škárová, M., Hulmák, M. a kol. Občanský zákoník II. § 460 až 880, str. 1551 a 1856.

61. Odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že pri posudzovaní primeranosti výšky úrokového zaťaženia nie je možné postupovať tak, že by sa obidve sadzby úrokov mohli spočítať a že by úroky z omeškania mali nahradiť od splatnosti pohľadávky úroky, ktoré si strany písomne zmluvne dohodli.

62. Na základe uvedeného je odvolací súd toho názoru, že vyhlásenie úveru za predčasne splatný v zmysle § 565 Obč. zák. a čl. 2.9.1 Obchodných podmienok pre úvery občanom vo výzve na predčasné platenie úveru žalobcom má jediný dôsledok, a to že deň splatnosti je zároveň dňom, ku ktorému žalobca od úverovej zmluvy odstúpil. Odstúpenie od úverovej zmluvy a jeho účinky a dôsledky sú upravené priamo v Obchodnom zákonníku, preto je potrebné na ich posúdenie aplikovať § 506 a § 351 ObZ a priznať žalobcovi nárok na zaplatenie zmluvných úrokov z nezaplatenej istiny úveru až do úplného zaplatenia úveru, čomu zodpovedá aj právna úprava obsiahnutá v § 6 a § 13 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z. z., o spotrebiteľských úveroch. Vyplýva z nej, že ak by to bol spotrebiteľ, ktorý by odstúpil od zmluvy o

úvere, aj vtedy by musel zaplatiť veriteľovi istinu a úrok z tejto istiny odo dňa, keď sa spotrebiteľský úver začal čerpať, až do dňa splatenia istiny, a to bezodkladne a najneskôr do 30 kalendárnych dní po odoslaní oznámenia o odstúpení od zmluvy veriteľovi, preto neexistuje žiaden dôvod na to, aby neplatil úrok z úveru do splatenia úveru aj vtedy, keď od zmluvy odstúpil žalobca ako veriteľ. Zákon o spotrebiteľských úveroch sa pritom vzťahuje len na určitý okruh vzťahov, pričom ako jeden z dôvodov zániku zmluvy o úvere rovnako, ako aj Občiansky, či Obchodný zákonník upravuje odstúpenie dlžníka od zmluvy a nie zosplatenie úveru zo strany veriteľa.

63. Doručením výzvy žalobcu žalovanému, ktorý mešká s úhradou splátok na vrátenie celej časti dlhu, a to ako úveru, tak aj príslušenstva bez ohľadu na to, či žalobca svoj písomný úkon nazve výzva na splatenie dlhu alebo oznámenie o zosplatení je úkonom, ktorým sa zmluvný vzťah k určenému dátumu končí a má za následok vždy len zánik zmluvy jej odstúpením z dôvodu omeškania žalovaného ako dlžníka so splácaním úveru. Ten, kto poskytuje úver, môže v určitých zákonom predvídaných prípadoch požadovať predčasné splatenie úveru alebo jeho časti. Dochádza tak k tzv. zosplateniu úveru. V prípade, že je splácanie úveru dohodnuté v splátkach a žalovaný niektorú splátku nezaplatí, má úverujúci právo na vyrovnanie celej pohľadávky. Jedná sa o stratu výhody splátok, ktorá je určitou sankciou za nesplnenie povinnosti úverovaného, na základe čoho sa stane splatným celý dlh. Strata výhody splátok však nenastáva automaticky, strany si ju musia dohodnúť v zmluve. Ďalšou podmienkou je včasné uplatnenie tohto práva úverujúcim, ktorý právo na vyrovnanie celej pohľadávky musí uplatniť najneskôr do splatnosti najbližšej splátky, napr. výzvou alebo žiadosťou o zaplatenie celého dlhu. Pokiaľ úverujúci toto právo uplatní, úverovaný má povinnosť zaplatiť celý dlh naraz, a to bez zbytočného odkladu od žiadosti úverujúceho. (Uznesenie NS ČR z 23. 11. 2005, sp.zn. 21 Cdo 426/2005)

64. Či už oznámenie žalobcu, že sa celý úver stal splatný alebo odstúpenie od zmluvy nevyklučujú, aby bol dlžník pri omeškaní s vrátením úveru povinný platiť ako úroky z úveru, ktoré predstavujú cenu - odplatu za prenechanie peňažných prostriedkov na ich používanie (nie odplatu podľa § 499 ObZ za dohodnutie záväzku poskytnúť úver), tak aj úroky z omeškania, ktoré sú sankciou za porušenie povinností, tj. za nezaplatenie dlhu riadne a včas. Zatiaľ čo povinnosť dlžníka zaplatiť veriteľovi zmluvné úroky vzniká zo záväzku v zmluve, povinnosť platiť úroky z omeškania vyplýva bez ďalšieho zo zákona ako dôsledok omeškania so splnením dlhu. Aj keď dlžník nie je v omeškaní s plnením dlhu, môže veriteľ požadovať zmluvné úroky a úroky z omeškania pri omeškaní dlžníka aj pri pôžičke. Dohodnuté úroky a úroky z omeškania sú príslušenstvom pohľadávky aj v prípade spotrebiteľského vzťahu, a to podľa § 121 ods. 3 OZ. Majú však iný právny dôvod a veriteľ ich môže požadovať popri sebe. (porovnaj rozsudky NS ČR z 25. 9. 2003, sp. zn. 33 Odo 518/2003, z 27. 6. 2007, sp. zn. 33 Odo 657/2005, a z 24. 7. 2014, sp. zn. 33 Cdo 1401/2014)

65. Keďže je v prejednávanej veci titulom, na základe ktorého si žalobca uplatňoval svoje právo spotrebiteľská zmluva, ktorá je regulovaná osobitnou úpravou a zmluvné podmienky dojednané v zmluve o úvere uzatvorenej predovšetkým podľa § 497 a nasl. ObZ sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa, je treba pri absencii inak prejavenej vôle v zmluve o úvere vychádzať z toho, že veriteľ má popri dojednaných zmluvných úrokoch ako úrokov z úveru nárok v prípade, že s vrátením úverových prostriedkov vrátane úrokov z úveru mešká, na zaplatenie úrokov z omeškania, pokiaľ bola ich výška zmluvne dohodnutá v dohodnutej výške, inak vo výške stanovenej zákonom. (Podľa § 9 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z.z. zmluva o spotrebiteľskom úvere musí byť písomná, na rozdiel od zmluvy o úvere, ktorá písomná byť nemusí.)

66. Rozhodovacia prax a aj právna literatúra je jednotná v tom, že úroky dohodnuté pri poskytnutí úveru predstavujú odmenu za používanie požičanej istiny. Pokiaľ sú dohodnuté úroky odmenou za používanie istiny, úroky z omeškania predstavujú zákonnú sankciu za omeškania s platením istiny a na rozdiel od dohodnutého úroku ich môže veriteľ požadovať, aj keby neboli zmluvne dohodnuté tak, ako vyplýva z ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka. <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>>

67. Nad rámec uvedeného odvolací súd poukazuje na to, že aj keby sa zmluva o úvere uzavretá medzi žalobcom a žalovaným posudzovala ako zmluva o pôžičke podľa Občianskeho zákonníka, aj v takom prípade by musel okresný súd priznať žalobcovi nárok na zmluvne dohodnuté úroky až do zaplatenia a nie iba do splatnosti úveru, pretože strany si to výslovne dojednali v ust. 2.5 Obchodných podmienok pre úvery občanom. Dojednanie úrokov je v prípade zmluvy o pôžičke v dispozičnej autonómii zmluvných strán a pokiaľ si strany dohodnú platenie úrokov popri úrokoch z omeškania, takáto dohoda

je prípustná. Žalovaný by bol teda povinný zaplatiť úroky do zaplataenia istiny aj v prípade, ak by bol okresný súd predmetnú zmluvu o úvere posudzoval iba podľa ustanovení občianskeho práva, a nie práva obchodného.

68. Ak by súd umožnil výklad zákona, ktorý smeruje k zániku práva veriteľa na zmluvné úroky po zosplatnení, došlo by tak ad absurdum k odmeneniu dlžníka za jeho porušenie zmluvnej disciplíny a neplnenie zmluvy o úvere riadne a včas. Privedením stavu predčasného zosplatnenia úveru z dôvodu porušenia povinnosti dlžníka by sa tak postavenie dlžníka zvýhodnilo v porovnaní s jeho postavením v prípade, ak by povinnosť neporušil. Takýto výklad nie je prípustný. V prípade nepoctivého dlžníka by tento zo špekulatívnych dôvodov mohol bezprostredne po čerpaní úveru pristúpiť k neplateniu dohodnutých splátok, čím by spôsobil predčasnú splatnosť úveru a vyhol by sa tak plateniu dohodnutých zmluvných úrokov v sadzbe určenej trhovými mechanizmami. Nepoctivý dlžník by bol zaviazaný iba na platenie výhodnejších úrokov z omeškania, výška ktorých je regulovaná právnymi predpismi a súd by zároveň takejto nepoctivosti poskytoval ochranu.

69. Z vyššie uvedených dôvodov dospel odvolací súd k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti, v ktorej zamietol žalobu žalobcu na zaplataenie úrokov z úveru vo výške 11,90 % ročne z nezaplataenej istiny od vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru do zaplataenia nie je správne, preto ho musel odvolací súd podľa § 388 CSP zmeniť tak, že žalobcovi priznal právo na zmluvný úrok z úveru v uvedenej výške a žalovaného zaviazal na jeho úhradu tak, ako je to uvedené vo výrokovej vete tohto rozhodnutia.

70. V rozsahu prvej výrokovej vety ostalo rozhodnutie okresného súdu nedotknuté odvolaním, preto o ňom odvolací súd nerozhodoval.

71. Odvolací súd zmenil rozhodnutie o trovách konania pred okresným súdom podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že nárok na ich náhradu priznal žalobcovi voči žalovanému v celom rozsahu, pretože žalobca bol v konaní úspešný v celom rozsahu. O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne v súlade s § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie.

72. Odvolací súd rozhodol o trovách odvolacieho konania podľa § 396, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že nárok na ich náhradu priznal žalobcovi voči žalovanému, pretože žalobca bol v odvolacom konaní úspešný. O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne v súlade s § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie.

73. Rozhodnutie odvolacieho senátu bolo prijaté jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je odvolanie prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).